

Pokoj a dobro

Ročník 4 Číslo 4 11/2002

Katolícky časopis farnosti Markušovce, filiálka Teplička, Pod Teplička a Lieskovany

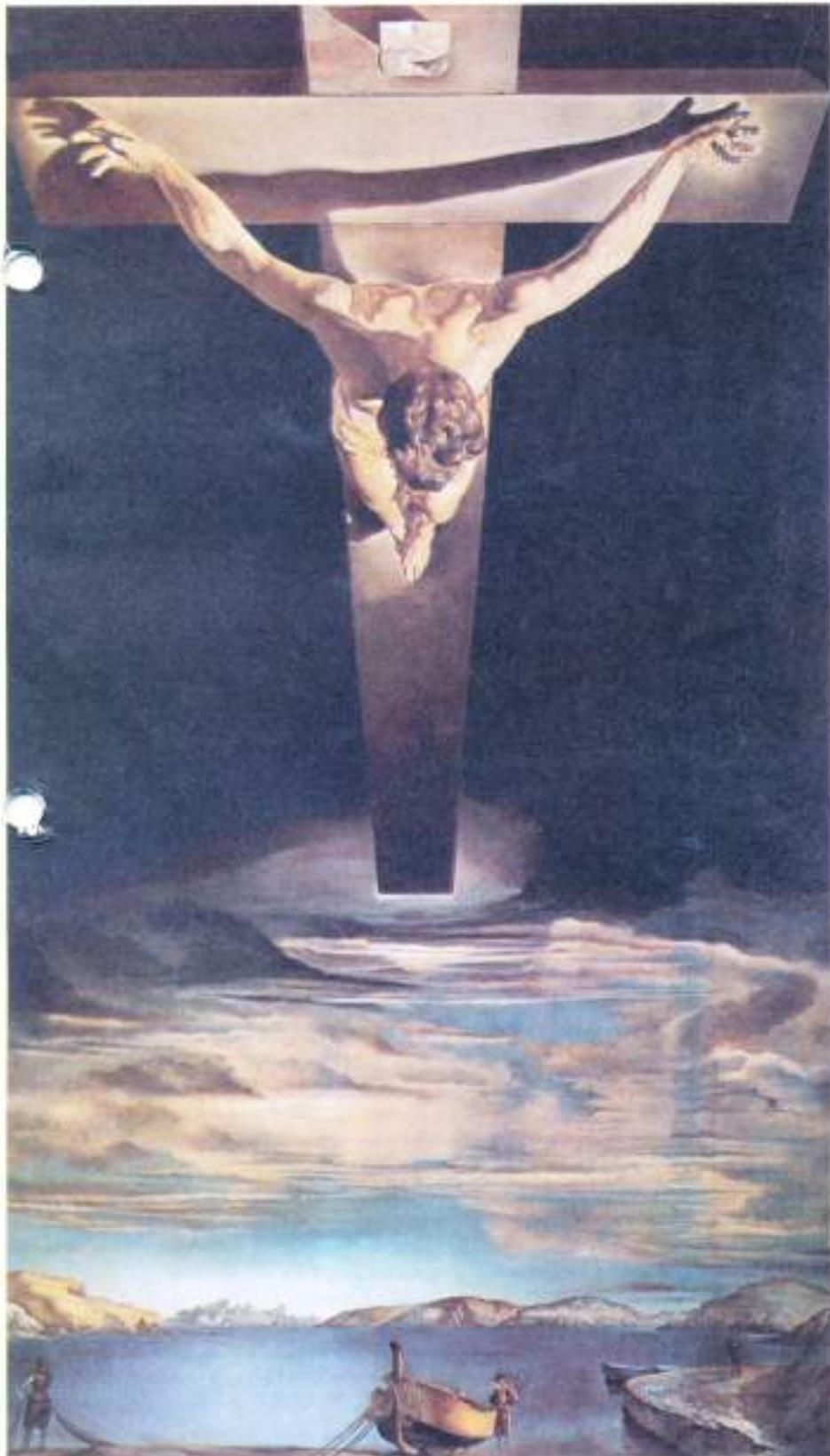
Návršie sväteho
Michala
strana 3

Tri groše
strana 6

Kapitola: Slovensko
strana 7

Pravda lásky

Určite nie je pre nás problémom pochopiť, že je rozdiel, ak nám niekto pomôže na nohy len preto, že sa to tak robí, alebo keď nám niekto podá ruku ako citlivý, dobrý priateľ.

Je niečo úplne iné, ak pomôžeme niekomu preto, že i on pomáha nám, alebo keď z každého pohybu ruky vyžaruje úprimná hlboká láska, v ktorej je človek zaangažovaný celým srdcom a celým duchom a ktorú nazývame raz priateľstvom, inokedy bratstvom alebo akýmkolvek slovom, ktoré vyjadruje jednotu medzi človekom a človekom.

Láska, ktorá má šancu vyvrcholiť na konci vekov v úplnú jednotu medzi človekom i Bohom. S takouto láskou k nám prichádza Kristus. Muž, v ktorého vnútri je plnosť krásy, mудrosti, dobra, pravdy. Muž, ktorý dohliadne až na samý vrchol evolúcie, kde sa všetko zjednocuje v tajomstve čistej lásky. (Ef 1,19-20). Toto je tajomstvo Kristovho srdca, tajomstvo jeho osobnosti, tajomstvo jeho vnútorného sveta. Z neho tryskajú prúdy živej vody, ako sámi kedysi povedal.

Toto tajomstvo Kristovho srdca musíme mať na mysli kedykoľvek, keď hovoríme o láske. I o tej našej, malej. Aby sme sa nevyčerpávali v malichernostíach, väčšinou sebeckých problémoch, aby sme sa nechceli zadebníť v temných hranicach svojho času a priestoru. Aby sme nestratili z očí perspektívy, v ktorých nachádzajú plnosť naše najkrajšie pojmy lásky brata k bratovi, muža k žene, detí k rodičom, rodičov k deťom, človeka k človeku. Perspektívy, do ktorých sa zahľadal Kristus večer pred svojím umučením, keď videl dovršenie svojho posolstva v lásku.

Lebo tam je aj naše dovršenie a naše naplnenie. Viem, že nikto z nás sa nepremeni zo dňa na deň. Aj nadálej budeme zápošíť s našimi normálnymi biedami a morálnou špinou, v ktorej sa pohybujeme. Ale je dôležité, aby sme mali odvahu vidieť skutočnú pravdu Kristovho srdca. Aby sme nikdy neodstúpili od náročnej snahy byť ako On, pretvoriť svoje srdce podľa Jeho srdca.

Ján Budzák

{podľa J. Porubčan: Každý deň s Bohom}

Salvador Dalí, Christ de Saint Jean de la Croix, Glasgow AG&M

Kam sa, človeče, ponáhlaš?

Uprišané počasie, kopiec povinností, únavu z celého dňa, týždňa. Povedala som si, že i napriek tomu chcem stihnuť večernú sv. omšu. V cudzom meste to robievam ráda. Akosi to cudzie prostredie umocňuje môj duchovný zážitok. K večeru ma už chuf pomaly prechádzala, ale predsa len som dobehla na sv. omšu 15 minút po jej začiatku. Viem to presne. Upozornili ma na to nástenné hodiny (!!), ktoré viseli vľavo od oltára. Bol to pre mňa šok. Doposiaľ som novštívila množstvo kostolov, ale hodiny na stene neboli ani v jednom z nich. Ti, ktorí ste už boli v Kostole Jezuitov v Ružomberku, viete, o čom je reč.

V prvých minútoch som bola názlostená na to, že ľudia zavesili taký rušivý pravak na stenu. Taktôľ som si chcela pred sebou ospravedlniť svoje meškanie.

Počas sv. omše mi však prišla na um myšlienka, ktorú vyslovil istý kňaz v októbri - v mesiaci ružencu: „Mnohí si myslia, že ruženec je pre dôchodcov, nezamestnaných, ... teda pre tých, ktorí majú relatívne viac času. No opak môže byť pravdom. Ruženec je práve pre tých, ktorí ten čas nemajú, aby si ho už konečne našli.“

Tieto slová na mňa zapôsobili a v spojení s hodinami mi to dávalo podnet na zamyslenie - kam sa, človeče, ponáhlaš?

Mnohí sa ráno pytajú: „Ako len zvládnem to množstvo práce, ktoré ma dnes čaká?“ A večer „odkváčnu“ do posteľ bez toho, aby za deň podákovali a krátko ho podrobili bilancii vo večernom sputovaní svedomia.

Učíme sa plánovať sú dni, týždne, termíny... A predsa to mnohokrát nezvládame. Existujú rôzne formy a metódy, ako zvládať stres a zhnanie. Na vás väčšine prípadov nám ponúkajú „zaručené“ recepty rôzne spolky, sekty, joginske kluby a podivné NEW AGE - smery. Na prvý pohľad lákové a presvedčivé aj so zdánlivými výsledkami. Na povrchu. Pod ich povrchom sa však skrýva tvrdá ideológia. Ak do toho pripadne nahliadneta, zistíte, že ste boli oklamani a stali ste sa na tej či onej metóde závislí. Stratili ste vnitornú slobodu.

Je potrebné plánovať si čas. Ale plánovať si ho v modlitbe s Bohom. Tak ako to tvrdil pápež Ján XXIII... On sa modlil každé ráno, aby mu Boh pomohol naplánovať si mädro len jeden deň. A sice ten, ktorý má práve pred sebou. Aby sa vyhol dvom zlám - upanáhlanosti a nerozhodnosti. Ako tvrdí: „Nemusím sa ani šťať, ani nerozhodne váhať. Boh pozná moje kroky, ich rýchlosť, moje možnosti, moju mieru. On ma ani neprečerpáva, ani nepodceňuje. On ide spolu so mnou zo predpokladu, že sa vydám po jeho cestách a vo svojom plánovaní nechám priestor pre Jeho plány so mnou.“

Jediným predpokladom, ako zvládať stresy a nájsť si čas na mädro a potrebné veci v živote, je nájsť v prvom rade pokoj. Baží pokoj v srdci. Nie ten dočasný a chvílikový, ktorý ponúka svet.

Sam ráda, že tie hodiny v ružomberskom kostole visia. Nech sú výzvou. A nech každému pošepnú - je najvyšší čas! Zastav sa a pouvažuj!

Prájem vám mädra a hodnotne prežitú každú minútu dňa.

Monika Hodnická

Brána k Božiemu milosrdenstvu otvorená

Dňa 5.10.2002 (sobota) bola liturgická spomienka na svätú sestru Faustinu, širiteľku úcty k Božiemu milosrdenstvu. Zomrela 5. októbra a jej smrť sa pokladá za jej narodenie pre nebo. V nedalekej farnosti Smižany slúžil sv. omšu pomocný biskup mons. Štefan Sečka. Novopostavený Kostol Božieho milosrdenstva spravujú kňazi pallotini. Otca biskupa privítal a sv. omšu koncelebroval ThLic. Arkadiusz Grzeszczyk SAC, ktorý je poverený dokončením stavby. Sv. omša sa tu začali slúžiť od 1. nedele po Veľkej noci. Je to Nedela Božieho milosrdenstva. Kostol ešte neboli konsekrovaný, interiér kostola je zatiaľ dočasný. Na tejto sv. omši boli prítomní i naši farnici. Okrem pobožnosti k Božiemu milosrdenstvu, ktorá predchádzala sv. omši, mali veriaci možnosť uctiť si božkum relikvie sv. Faustiny, ktoré boli prevezené do tejto farnosti. Mons. Sečka nastúpil do biskupského úradu v čase, keď pápež zasvätil svet Božieho Kostola Božieho milosrdenstva.

Program sv. omši: PO - SO 19.00, NE 9.00, 10.30
Pobožnosť k Božiemu milosrdenstvu: každý deň o 15.00
Adorácia Sviatosti Oltárnej: každý štvrtok 15.00 - 18.45
Sviatosť zmierenia: v týždni 15 minút pred sv. omšou
(s použitím informačného materiálu farnosti Smižany - redakcia)

Návršie svätého Michala

MONS SANCTI MICHAELI

Ludská duša je určená pre večnosť. Boh nás tak stvorił, pre večnosť, ktorá nepozná hranice priestoru a času. Ak sa človek aspoň trochu dočne dávnych, vzdialenosť čias, v istom zmysle pocíti závan večnosti. Tak je to aj pri pohľade na markušovský kostol: majestátny, starobyly Boží chrám stojaci na kopci a vypinajúci sa nad riekou Hornád.

Chrám

Každý chrám máme ľúcte a láske, lebo v každom prebýva nás Spasiteľ a Pán Ježiš Kristus pod spôsobom Chleba v bohosrstku, v každom sa koná Ježišova nekrvavá obeta spásy ľudstva. Preto kresťan katolík má v ľúcte každý chrám, v ktorom sa Ľudia modlia a klaňajú sa Bohu. To však ešte nie je všetko.

Svedkovia viery

Sú aj iné dôvody, pre ktoré sa ľúcta ku kostolu znásobuje: je to svedectvo viery. Keď Pán Ježiš vstupoval do Jeruzalema na osliatku, zásypy mu prevolávali na slávu, arizejí a zákonnici šomrali a žiadali Pána, aby im to zakázal. Vtedy Pán Ježiš povedal: „Ak budú oni mlčať, kamene budú kričať“. A náozaj, aj kamene môžu byť svedkami viery, zvlášť kamene, z ktorých je postavený kostol.

Markušovský kostol sv. Michala archanjela stojí na kopci nad Hornádom už takmer tisíc rokov. Viete si predstaviť už približne tisíc rokov!!! Môžeme sa dotknúť týchto kostolných kameňov a nemáte prítom pocit, že tento kamenný (čo ak práve tento kameň?) tu prinesol kresťan, taktiež kresťan ako ja a ty, ktorý rovnako ako my uveril, že Ježiš Kristus je nás

Markušovský kostol
Foto: Peter Lazor

Spasiteľ a Pán a priniesol ho tu pred toľkými rokmi? Ak sa pozierame na tieto kamene a dotýkame sa ich „tajomstiev“, naša viera v Boha sa posúva do úžasnej a neznanej minulosťi, o ktorej však vieme, že už tu bola viera v Boha a ak ideme ďalej v našej meditácii, dostávame sa až kdeši do „krajiny“ večnosti, kde „Boh zotieka každú silu z našich očí...“ Na tento markušovský kopec už pred toľkými storosťami prichádzali kresťania, aby sa tu modlili tak, ako my, sice trochu iným spôsobom, trochu inou rečou, ale boli to naši predkovia nielen podľa rodu, ale aj vo vieri v našho Pána Ježiša Krista.

Preto milujeme toto miesto, tento Boží chrám a majme ho v hlbokej ľúcte, lebo kamene na jeho stavbu tu prinášali nielen pracovité, ale aj nábožné a k modlitbe sa zopinajúce ruky našich predkov. Keby tieto kamene vedeli rozprávať, rozpove-

vyjadriť svoj úprimný obdiv nad tým, že táto stavba vôbec dokáže stať. Po toľkých rokoch, ba úctyhodných storočiach! Táto tak „podivuhodná“ pozliepaná stavba! Nemý úžas, v ktorom sa skláňam pred majestátom tejto stavby zakaždým dívha moju myšel k Bohu všemožnému...

Ale podľa popriadiu. Podľa najnovších výskumov kostola, ktoré vykonal František Javoršký v roku 1998, súčasná stavba kostola vznikala postupne: najprv to bola „neznáma stavba“ spred prvej polovice 13. storočia; v rokoch 1200-1250 vznikla dnešná hlavná loď aj s určitým typom veže; niekedy v rokoch 1300-1400 bolo postavené sakrárium, kde je dnes hlavný oltár s výraznými gotickými prvkami a v tomto období bola postavená prvá časť sakristie a hned krátko potom bola sakristia rozšírená do súčasnej podoby. Podľa archeologickej výskumu pristavba svätyne nebola technicky zložitá: z vonkajšej strany pristavili k existujúcim murom ďalšie, predĺžili ich a upravili do polkruhu.

Nijaký človek nemôže zodpovedne pracovať pri tomto kostole, aby zároveň nemiloval Boha i tento jeho neobyčajný markušovský chrám.

Podivuhodná stavba...

Málokto z nás si uvedomuje, že markušovský Boží chrám je v istom zmysle záchrankou. Zakaždým keď obchádzam jeho mury zvonka a pozieram, čo je potrebné ďalej opraviť, alebo či niečo nie je poškodené, nemôžem sa uhrániť tomuto pocitu. Nie som stavbár, ale kňaz. Ale nikdy neprestávam

náučné články

Prebúrať priečku nie je nejaký problém, ale prebúrať nosné mury, kedy hrozí zrútenie celé stavby, to už chce odvahu. V roku 1890 bola prestavaná veža a pristavané časti „Boží hrob“ a v lieskovanskej kaplnke malá časť, kde je výstup na chór. Napokon celá stavba leží na pohrebskom, na starobylom cintoríne ktorí v súčasnosti žijú v akých čias...

Neuveriteľne pozliepaná stavba. Nickeď si myslím, že ju pohromadé drží len Boží zázrak. Hľadáme zázraky. Tie vzácne Božie znamenia. Hľadáme ich po cudzích krajinách i na pútnych miestach. Ale tie sú aj tu, v nás a pri nás. Keby mi ako chlapcovi rozprávali, že ich môžem objavovať a spoznať aj pri práci pri oprave kostola, možno by som im neuveril. Dnes možno vy nebudeš veriť mne, keď tvrdim, že nás vzácny chrám sv. Michala archanjela je naozaj jeden z mnohých Božích znamien, je Boží zázrak. Závisí od nás, či ho naozaj chceme vidieť. A pôsobím tu ešte len päť rokov... Priznávam sa k mimoriadnej úcte k tomuto Božiemu domu. Je to vzácny Boží chrám. Neobyčajný Boží chrám!

Úloha

Po stovkách mojich predchodcov som sa zaradil do zástupu markušovských farárov z vôle otca biskupa Františka Tondru aj ja. Našiel som tu mnoho, čo obohatilo moje srdce, môjho ducha i moju vieri. Niclenie som našiel bohatú história plnú viery v Boha, ale našiel som tu istú vieri aj dnes. Našiel som tu ľudí úprimne milujúcich Boha a úprimne milujúcich naš vzácny chrám. Za to všetko

Markušovský kostol - interiér

dakujem Pánu Bohu. Veľmi si vážim a ctím ľudí, ktorí milujú Pána Boha a dokazujú to svojou láskou i úctou k našmu Božiemu chrámu, že sa oň starajú, opravujú, zveľaďujú...

Tak ako generácie našich milovaných otcov a matiek nám odovzdali vieri a lásku k Bohu a lásku k Božiemu chrámu, teraz táto úloha stojí pred nami. Aby aj tie generácie, ktoré pridú po nás, mali rú istú silnú vieri v Boha, aby milovali jeho chrám.

Záver

Rád sedím na kostolnom dvore a len tak divam sa... Už možno stokrát som sa dival na vežu, na strechu, okná, mury... Mysel' mi pritom zabilcha do dávnych čias, do čias, kedy to stavali, ako to asi stavali, aki to boli ľudia, čo to stavali. Nie, to nemohli byť hocijaki ľudia, lebo skutočne Božie diela dokážu vytvárať iba Boží ľudia! Iba ti, čo Bohá milujú. A srdcom objímaním túto stavbu, ktorá je Božím príbytkom a centrom našej cirkevnej farskej komunity. Vždy, keď opúštam brány kostola, citim sa silnejší na duši.

Ján Duda

Úvod do svätej omše

Je veľmi žiaduce, aby modlitba cirkev hlboko prenikala všetky kresťanské modlitby, oživovala a usmerňovala ich, bola ich výrazom a poskytvala pre duchovný život Božieho ľudu výdatnú výživu.

(apoštolská konštitúcia *Laudis Canticum*, č. 8)

Ako naznačuje úvodný citát, je potrebné vnímať liturgiu a rozumieť jej pravému významu a hĺbke. Každé slávenie svätej omše musí mať zreteľný začiatok. Ide o úvodné obrady s prvkami srdcenného prijatia a spoločnej prípravy k celému sláveniu. Predstavujú akúsi predočku k slávnosti. Vieme, že obrad je niečo predvídateľné a naprogramované, ale menej známe je, že obrad „procuje“, že nás vo svojom priebehu spracováva bez toho, aby sme si to uvedomovali. Liturgia nie je to, čo sa vysvetluje, ale to, čo sa koná. Úvodný obrad do bohoslužby teda obsahuje to, čo by sa mohlo nazývať funkciou podnecujúcou a iniciatívnu. Teraz však podrobnejšie.

Úvodný spev je chvíla, kedy sa majú prítomní veriaci zjednotiť. Jeho symbolika má navodzovať určitú atmosféru, aby sme pri počúvaní a zvlášť keď sa pripojime, postrehli „ovzdušie“ dňa a jeho tajomstvo. Úvodný spev je tiež dôležitý k dosiahnutiu jednomyselnosti a zároveň je to spev funkčný tak ako každý iný spev. Funkcia spevu je teda pripraviť nás na vstup do toho, čím je Eucharistia. Tu sa kladie veľký dôraz na citlivosť organizačného spevákov, ktorí riadia tieň spevov. Je nesmyselné, aby nás zjednotila pieseň, ktorú mälokto pozná alebo je nevhodná pre danú situáciu.

Pozdrav celebranta je prvým oslovením kňaza adresovaným k prítomným veriacim. Toto prvé oslovenie je veľmi dôležité, pretože obracia pozornosť k miestu, kde stojí kňaz, k jeho tvári, gestám... Pozdrav má dva prvky. Na jednej strane sa kňaz opiera o predpísaný obrad, používa očakávaný štýl pozdravu a vyzýva nás k známej odpovedi. Poznáme tri spôsoby tohto pozdravu. Odpoveď kňazovi „I s duchom tvým“ znamená „s Duchom, ktorého si prijal pri svojej vysviacke, toho ducha služby, ktorého nás použil k tomu, aby si dobre vykonal svoju službu pre nás“. Na druhej strane je bežné, že prvé oslovenie veriacich má aj originálne prvky a improvizované slovo. Ich obsah si volí kňaz podľa okolnosti.

Úkon kajúcnosti je na mieste, pretože nie je možné priblížiť sa k Bohu a jeho slovu, bez uvedomenia si svojej slobodnosti a modlitby za odpustenie. „Nepriblížiť sa ku mne, lebo som človek hriechný“ – to je výkrik ľadu, ktorý sa stretá s Bohom, s láskou, ktorá vzbudzuje bázeň. Ale pozor na seboobviňovanie! Ak by sme si toto pestovali bolo by to chorobné a nedôstojné.

Kyrie eleison – Pane, zamiluj sa si nesmieme zomiechať s predošlým, pretože to nie je obrad pokánia, ale prosbnej litúnie. Ide o prosby o Pánovo milosrdenstvo.

Chválospev Glória sa používa v nedele, slávnosti a svätiny. Tento obrad sa dostal do eucharistickej slávnosti až neskôr a bol často menený.

Vstupná modlitba – kolektia (slovo kolektia je odvodené od lat. slovesa colligere, čo znamená zhromažďovať to, čo bolo rozptýlené) je chvíla, kedy kňaz zhŕňa nielen úmysly veriacich, ale aj ich samotných, aby sa stali údmi jedného tela, keď predtým boli rozptýlení. Má dve funkcie. Uzavrieť to, čo sa práve konalo. Celý vstupný obrad sa uskutoční krok za krokom prieči, aby nás všetkých zhromaždiť v tajomstve Krista. Otvoriť to, čo má prísť: nočúvanie Božiemu slovu.

Cyril Hamrák

náučné články

Supremi apostolatus

Prvú „ružencovú“ encykliku zverejnil Lev XIII. 1. septembra 1883 pod názvom *Supremi apostolatus*. V nej okrem iného píše: „Najvyšší úrad, ktorý [ako pápež] zastávame a vykonávame v týchto mimořadne fažkých časoch nás nútia viac sa starať o Cirkev a chrániť ju v skúškach, ktorým je vystavená. Zo všetkých sôr sa snažíme brániť práva Cirkev, pričom prosíme a davalávame sa aj nebeskej pomoci. Preto chceme všetkých povzbudíť k väčšej úcte a nábožnosti voči Matke božej a prostredníctvom modlitby sv. ruženca“ (AAS 16 z roku 1883-84, s. 113).

Superiore anno

Už o necelý rok neskôr dňa 30. augusta 1884 vydal ďalšiu encykliku pod názvom *Superiore anno*, ktorú venoval celéj modlitbe sv. ruženca. V tejto encyklike prosí kresťanov, aby sa počas mesiaca októbra vytrvalo modliť ruženec. Tak sa ochránia pred vplyvom Zlého ducha a prispejú k slobode Cirkev. „Cítime povinnosť pripomenúť vám znova – píše Lev XIII. – aby ste vytrvali v modlitbe sv. ruženca a utiekali sa pod mochný príhovor Matky božej“ (AAS 17 z roku 1884, s. 49).

Octobri mense

Dňa 22. septembra 1891 Lev XIII. sa opäť obrátil na celú Cirkev encyklikou *Octobri mense*, v ktorej Boží ľud upozorňuje na viaceré bolesti Cirkev: na útoky proti pravej vieri a kresťanským mravom, na nenávist voči Bohu a Cirkevi, na úmyselné

V mesiaci októbre sa v nošich chránoch spoločne modlievame sv. ruženec. Hoci aj terojší Svätý Otec často hovorí o modlitbe sv. ruženca, predsa sa pápež Lev XIII. ukazuje ako ozajstný „apoštol“ sv. ruženca. Okrem iných povzbudení, kózni a iných príhovorov o mariánskej úcte, napísal desať okružných pápežských listov (encyklik), ktoré venoval téme sv. ruženca. Nepoznám z dejín pápeža, ktorý napísal lenko encyklik o sv. ruženici, ako to urobil práve Lev XIII. Narodil sa v roku 1810 v Carpinete južne od Ríma. Pápežom sa stal ako 68-ročný s krehkým zdravím potom, ako celý život strávil v diplomatických službách Svätej Stolice v časoch veľkého napäcia medzi Vatikánom a Talianskom. Málokto by očakával od právnika, diplomata a pápeža v tak pokročilom veku, aby sa lenko razanciou zasadzoval za duchovné záležitosti a osobitne za modlitbu sv. ruženca. Zamrel v júli 1903. Vlastným menom sa nazýval Gioachino Vincenzo Pecci. V nasledujúcich riadkoch venujeme jeho encyklikám malú pozornosť.

LEV XIII.

Apoštol svätého ruženca

obmedzovanie slobody Cirkev. Ako liek proti týmto bolestiam odporúča modlitbu sv. ruženca, pričom hovorí, že Panna Mária nás privádza ku Kristovi, a modlitba sv. ruženca nás motívuje k pokániu. „Naskytá sa nám neuveriteľný a obdivuhodný pochlad. Kým si svet kráča svojou cestou, zhromažduje a balzamuje si svoje bohatstvá i ozbrojené sily, Cirkev si kráča dejinami bezpečne a isto tak, že samú seba zveruje do Božích rúk a neprestáva sa k Bohu modliť“ – píše Svätý Otec (AAS 24 z rokov 1891-92, s. 193).

Magnae Dei Matris

8. septembra 1892 vydal Lev XIII. encykliku *Magnae Dei Matris*. V nej odporúča veriacim ožívať, obnovovať mariánsku úctu osobitne pestovaním modlitby sv. ruženca. Pápež píše: „Týmto sa pos-

lavíme rozhodne proti zlu bezbožnosti a náboženskej ľahostajnosti. Ruženec je školou viery i života, lebo nás privádza k tomu, aby sme uvažovali o veľkých skutočnostiach nášho výkúpenia.“ Potom pápež prosí osobitne rodiny, aby sa stali širiteľmi nábožnosti prostredníctvom modlitby sv. ruženca: „Ruženec oživuje a obnovuje našu vieri, dodáva nám odvahu konáť dobré a sväté skutky. V modlitbe sv. ruženca objavíme ako náš životný vzor nielen Máriu, ale celú Svätú rodinu“ – zdôrazňuje Lev XIII. v encyklike *Magnae Dei Matris* (AAS 25 z roku 1892-93, s. 139).

Laetitiae sanctae

O rok neskôr 8. septembra 1893 vydal ďalšiu encykliku o ruženci pod názvom *Laetitiae sanctae*. V nej sa zameral a poukázal na tri zla vtedajšej spoločnosti: 1) Ľudia nechcú, nemajú záujem žiť v pokore a počestnosti; majú dobrú povesť a česť pre nich nič neznamená. 2) Odmiňajú príjimat bolesť, lebo nechápu, že aj bolesť má zmysel v živote človeka; aj Kristus nás výkúpil v bolesti na križi. 3) Ľudia nemajú záujem a nestarajú sa o svoju večnú spásu, ale starajú sa iba o svoje pozemské blaho. „Modlitba sv. ruženca – píše pápež Lev – rozjímanie o tajomstvách radostného, bolestného a slávnostného ruženca prinesie mnoho dobra nielen pre Cirkev, ale pre celú ľudskú pospolitosť“. (AAS 26 z roku 1893-94, s. 193).

... ktorého sú, Panna, z Ducha Svätého počala.

Iucunda semper

Opäť o rok neskôr 8. septembra 1894 Lev XIII. vydal encykliku *Iucunda semper*. V nej vysvetlil dosť podrobne tajomstvá radostného, bolestného a slávnostného

náučné články

ružencu a dodal, že v týchto tajomstvách je vyjadrený Boží plán spásy, plný Božej mудrosti a milosrdenstva. Píše: „Ruženec je našou nádejou, že na prihovor Panny Márie obdržíme napokon od Pána Boha milosrdenstvo“ (AAS 27, 1994-95, s. 177).

Adiutricem populi

5. septembra 1895 vydal Lev XIII. opäť „ružencovú encykliku“ pod názvom *Adiutricem populi*. V nej vyzýva veriacich k modlitbe sv. ruženca za návrat východných od Cirkvi odľúčených bratov a za mier medzi národmi. Zdôrazňuje, že Panna Mária je pomocnicou kresťanov, že chráni a udrží jednotu medzi kresťanmi a bude nad čistotou pravej kresťanskej víry. Pápež zdôrazňuje, že „v osobe Márie nám Boh udeli veľký dar v prospech jednoty Cirkvi, ktorý môžeme využiť rôznymi spôsobmi. Jedným z najlepších spôsobov sa ukazuje modlitba sv. ruženca... Lebo vždy, keď recitujeme a rozjímame nad jednotlivými tajomstvami sv. ruženca, tajomstvá nášho vykúpenia sa dotýkajú aj života Božej i našej matky, ktorú majú na Východe vo veľkej úcte“ (AAS 28, 1895-96, s. 129).

Fidentem piumque

Ani rok 1896 neastal bez „ružencovej encykliky“. 20. septembra 1896 vydal Lev XIII. už svoju ôsmu encykliku o sv. ruženci pod názvom *Fidentem piumque*. Tentoraz sa sústredil na to, aby povzbudil k modlitbe sv. ruženca jednotlivcov, rodiny, ba i cirkevné zhromaždenia. Úpenivo prosí o to,

aby sa veriaci modlili ruženec každý deň a biskupom kladie na srdce, aby tomuto cieľu venovali náležitú pozornosť a aby tomu napomáhali. Lebo „Mária nás upev-

sebou, dosťáva sa každodenne do veľkých fažkostí a nebezpečenstiev. (AAS 29 z rokov 1896-97, s. 204).

Augustissimae Virginis

Encykliku *Augustissimae Virginis* z 12. septembra 1897 Lev XIII. venoval ružencovým spoločenstvám. Vyjadruje radosť nad zakladaním ružencových spoločenstiev, ktorých členovia sa zavádzajú ku každodennej modlitbe sv. ruženca či už súkromne alebo verejne v komunitách. Povzbudzuje ich v tejto činnosti. Zároveň schvaľuje tzv. večný ruženec (AAS 30 z rokov 1887-88, s. 129).

Diuturni temporis

V roku 1898 oslavil Lev XIII. dvadsať rokov svojho pontifikátu, čo sa odzrkadlia aj v jeho poslednej desiatej „ružencovej encyklike“ *Diuturni temporis*, ktorú vydal 5. septembra 1898. V nej ďakuje Pánu Bohu za väčšiu pomoc, ktorú mu poskytol v čase dovedajúceho vedenia Cirkvi a hneď na druhom mieste vyjadruje svoju povdačnosť aj Matke božej za jej ochranu a prihovor. Táto encyklika je pomerne krátka a je v istom zmysle rekapituláciou, čo Lev XIII. ako pápež vykonal v prospech šírenia mariánskeho kultu a osobitne modlitby sv. ruženca. Veriacich i hierarchiu povzbudzuje, aby i ďalej si uctievali Matku božiu a radi sa modlievali ruženec a podporovali ružencové spoločenstvá (AAS 31 z roku 1898-99, s. 146).

Ján Duda

ňuje vo vieri o my túto vieri potrebujeme mať pevnú každý deň, odolnú proti toľkym každodenným nástrahám“ - píše Lev XIII. „Modlitba sv. ruženca nám pomáha konáť pokánie“, spomedzi ktorých pápež vyzdvihuje čnosť zdržanlivosti. Ak sa ľovek nedokáže „zdržiať“, a tak panovať nad

Ani sme sa nenazdali a máme tu november. Jesenný chaos na záhradach utichol. Zemiaky a všetky ostatné plody zeme máme pekne pozbierané a náležite uskladnené vo svojich pivničiach či komorách. Konečne sme si vydýchli a môžeme spojne oddychovať.

I napriek tomu, že tu máme už spomínaný november, nedá mi, aby som sa ešte na chvíľku nevrátila naspäť k októbru. Chcela by som týmto reagovať na fakt, že bol vytáknutý za mesiac úcty k starším. Vidí sa mi totiž, že sa tejto téme venovalo príliš málo pozornosti. Bola veľmi slabou medializovaná, málo propagovaná a tým možno pre nás aj málo atraktívna. Podobne ako aj ľudia, ktorých sa táto téma bytostne dotýka. Teda naši starí rodičia, postaršie ľudia či ujovia. Mám pocit, že na nich jednoducho zabúdame. Pre-

hľadame ich na ulici, v obchodoch, v dopravných prostriedkoch, ba aj doma im venujeme málo pozornosti. Častokrát sú nám príťažou. Už dôvno pre nás zrejme neplatí poučenie z rozprávky O troch grošoch. Táto totiž hovorí o sedliakovi, ktorý za svoju celodenňu ťažkú prácu dosťával len 3 groše. Aj tie však

rovnomerne podielil na tri rovnako časti: z jednej žil druhú požičiaval svojim deťom a tretiu vracal svojim rodičom. Bal to len prostý jednoduchý človek, a predsa vedel svoju malú mzdu rozumne investovať. Nezabudol pri tom ani na svoje deti a rodičov. Dobre vedel, čo robí a nad neúspešnosťou svojej investícii nepremýšľal. Nemal dôvod. Jednoducho nepochyboval, Vedel, že to čo investuje

do detí, sa mu raz vráti presne tak, ako on teraz vracia svojim rodičom ten spominaný „tretí groš“, ktorý im často právom patrí. Čo povieť? Rozumne, no nie?

Ako je to však s našim deľením? Sme my, ľudia modernej doby, rovnako rozumní? Postupujeme tak ako tento prostý jednoduchý človek? Inves-

tujueme správ-

ne svoje hmotné aj duchovné „grošky“? Neinvestujeme ich niekedy až príliš do svojich detí? Nezabúdame náhodou aj my na svojich rodičov popri úsiliach deťom to najlepšie? Verte či nie, ale oni by sa veľmi radi vzdali svojho podielu v prospech svojich vnúčat a to úplne dobrovoľne. Oni totiž nečakajú veľké dary na narodeniny či na Vianoce. Oveľa viac si ocenia lásku a pochopenie od

svojich najbližších. Niektorí ich potiešia aj lemlý úsmev či nežné pohľadenie. Nežiadajú velen možno trošku viac času, ktorý by sme s nimi mohli tráviať. Vekom sa totiž istým spôsobom stávajú aj oni našimi deťmi, ktoré vyžadujú častokrát s príbúdajúcimi chorobami našu každodennú opatru. A to je tým, respektive malo by byť tým „pravým tretím groškom“, ktorý by sa im mal na starosť vrátiť celkom prírodnene. Vyžaduje si to častokrát veľa obety, lásky a trpežlivosti. Nie každý to dokáže. Dôležité a možno aj najďalejšie je jednoducho začať. Ale verte mi, oplatí sa. Jedno je totiž isté, tak ako sa my teraz správame k svojim rodičom, tak sa raz budú k nám správof naše vlastné deti. Neplefme si preto bieť sami na seba.

Mária Krotká

Tri groše

Kapitola: Slovensko

Isto ste už zažili alebo videli situáciu, keď deti pribehli k stolu, na ktorý pred chvíľou položila mamka koláč a ony rýchlo a šikovne začali z neho vyberať len hroztenka. No vzápäť ich mamka vyhrešila a upozornila na to, že sa to nepatrí a že o koláč bez hroziencov nebudú mať ostatnú záujem. No definitívne sa to prepáči. Vedľa sú deti.

Dospeli by to robiť nemali. Ani vtedy, keď už o koláč nejde. Dospeli si chcú totiž často vyberať zo životných príležitostí len tie „hrozienky“.

Je po voľbách. Slovensko smeruje do Európy. Vlastne je to nezmysel. V Európe ležíme už dávno. Slovensko smeruje do európskych štruktúr - a to je už čosi iné. Do štruktúr treba zapadnúť.

Niekto z tým súhlasia, iní sú proti a zase iným je to ľahostajné.

Tak či onak. Zdá sa, že je to proces nedvratný. Nemyslím si, že sa môme vstúpiť do EÚ báť. Báť sa treba toho, či sme na to postačne pripravení. Aj po duchovnej stránke.

Z médií sa na nás valia informácie o otváraní a zatváraní kapitol. Máme dosiahnuť určitý stupeň, bez ktorého si nás do „európskeho manželstva“ nevezmú. Častokrát mám pocit, že ľudia čaká so založenými rukami na to, kedy politici uzavriú všetky kapitoly a on sa už konečne vrhne na ten „európsky koláč“, aby z neho - ešte pekne za horúca - pavyberal všetky hrozienky. Prevažne počuť otázku - „čo z tej **ZJEDNOTENEJ EURÓPY** budem mať ja?“. Naivná predstava toho, že nám ten pomyseľný koláč položia pekne pod nos, aby sme si z neho pavyberali hrozienky. Kolík sa zamyslia nad tým, čím a ako chcú prispieť k tomu, aby **SPOLOČNÁ EURÓPA** mala aj svoj duchovný rozmer?

Vidi sa mi, že aj cirkevní predstavitelia ešte drieču. Mála hovoria a pôsu o tom, čo nás čaká a ako sa na to pripravovať. Ešte sme ako tak národom, ktorý uznáva kresťanské hodnoty. Aj spôsobom života, aj

postojom k nemu. Pripravujeme sa na to, aby sme si v tej **VEĽKEJ EURÓPE** svoj status obhájili? Nielén zákonmi, ale aj vo vlastnom svedomí. Alebo sa toho veľmi rýchlo vzdáme? Bojím sa toho, že vidina materiálneho blaho bytu rýchlo zahmlí nie len rozum, ale aj srdce ľudov. A čoho sa obávam ešte viac, že to budú práve mladí, ktorí tým, že sa im otvorí svet plný možnosti, rýchlo odhadia pravé hodnoty vštepované rodičmi a starými rodičmi. Kiežby som sa mylila. Nechcem, aby tento príspevok vyznačoval pesimistický. Práve napäť. No nestočí len dúfať. Treba konáť a viac sa zameriť na evanjelizáciu detí a mládeže. Tlak západného relativizmu v hodnotách bude a už aj začína byť silný. Neviem, čo to zvládneme...

Rozpad klasického modelu rodiny, právo rozhodovať o živote, nesprávne pochopená emancipácia, egoizmus pekne zabalený do názvu Rozvoj vlastnej osobnosti...

Len aby sme si na to nezvykli tak rýchlo ako na Coca - Colu a hamburgery.

Môžu si pomyslieť: „Čo zmôže taký malý štôšik ako sme my? Budeme sa musieť predsa prispôsobiť výčisne.“

Utešujem sa slovami z Pisma, že Pán si v dejinách vyberal práve slabých, aby cez nich ukázal svoju moc a silu. Možno je to príliš odvážne premyšľanie. Ale nádej si vyžaduje odvahu. Nie snivat, ale sa modliť a veriť. Aj v to, že nás Boh v tej **MULTIKULTÚRNEJ EURÓPE** neopustí.

A to si vyžaduje snáď aj takýto náročový postoj: nie - ako sa vrhnem na „hrozienku“, ale ako budem v tom „európskom koláči“ kváskom.

Monika Hodnická

Túžba

Uvažujem, Pane.

Z novín sála sarkastický dych posudzovačných polopráv. Výveska na stene budovy hýriou rečou pozýva prežiť perverzitu ako vrchol životnej radosť. Hľadka mladých chce ohúriť okoloidúcich slovnikom, ktorý zachádza za nechty. Potáčajúci sa otec rodiny kráča k zajtrajskú bez perspektívy. Predpona naj sa podozrivu príčasto spája so štrngotom peňazí.

Som špecialista na poznanie chýb mojich priateľov a známych. Planím horlivostou, aby o nich vedelo čo najviac ľudí. Stravuje ma hnev, lebo dotýčený nepochopil môj zámer, moje snaženie, môj egoizmus.

Smútočné parte oznamuje smrť mladej ženy. Zahudnutý starec počítá svoje dni. Bezmočný lekár sa skláňa k posielke dieťaťa.

Pane, viem. Ty stojisť so svojou láskou nad týmto marazmom. Prosím, daruj mi veľkú dôveru v Tvoje víťazstvo nad zlom, ktoré zapácha. Daruj mi vieri v dobro napriek všetkej neverie tohto sveta. Obdaruj ma bezhraničnou radosťou.

Svojmu dieťaťu si, Ježišu, daroval svätosť. Nauč ma plakať z túžby po tomto dare. Očistuj ma od toho, čo zatemňuje žiar datované milosti vo mne. Iba Ty to môžeš.

Milovaný, Tvoja obeta otvorila dokorán bránu k Otčovi. Prosím, upevňuj vo mne nádej, že moje slyz sa počítajú, že za hranicou časnosti ma očakáva Tvoje náručie.

Túžim Ťa, Pane, držať za ruku a predsa sa jej púštam. Túžim počuť Tvoje vyznanie lásky, a predsa sa odvraciam. Túžim bojať za Tvoje víťazstvo okolo mňa i vo mne, a predsa sa stávam zbehom. Daruj, mi, Ježišu, milosť dôvernej modlitby, nech tlkot Tvojho srdca - prejav Tvojej blízkosti - mi nedovoli vzdialosť sa od Teba. Amen.

Anna-Mária

Sú kanonizačné procesy zvláštnosťou?

ROZHовор S POSTULÁТОРОМ KAUZY
BLAHOREČENIA BOŽIEHO SLUHU BISKUPA JÁNA
VOJTAŠŠÁKA JÁNOM DUDOM

Súčasný pápež v tejto činnosti predstihol všetky rekordy! Za 23 rokov svojho pontifikátu vyhlásil za blahoslavených 1284 osôb a za svätých vyhlásil 455 osôb.

V Katolickej cirkvi existujú procesy blahorečenia a svätořecenia. Vždy prvá fáza tohto procesu prebieha na diecéznej úrovni pod vedením diecézneho biskupa a druhá na Kongregácii pre kauzy svätých vo Vatikáne. Ak by sme slahlí po štatistických údajoch, procesy blahorečenia a svätořecenia sa začali vykonávať zvlášť po založení spomínanej rímskej kongregácie pápežom Sixtom v roku 1588. Od tohto roka až po záver pontifikátu Pavla VI. v roku 1978 bolo vyhlásených za blahoslavených 808 osôb a za svätých 296 osôb. Súčasný pápež v tejto činnosti predstihol všetky rekordy: za 23 rokov svojho pontifikátu vyhlásil za blahoslavených 1284 osôb a za svätých vyhlásil 455 osôb. O tejto zvláštej činnosti Katolickej cirkvi sme sa porozprávali s postulátorom kauzy blahorečenia Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka Jánom Dudom.

Ako sa vlastne človek môže stať svätým?

Svätci to nie sú drevené sochy, ktoré vidime v našich kostoloch tak, ako ich zobrazili umelci. To sú živí a konkrétni ľudia, ktorí sa usilujú žiť svoj život zodpovedne, čestne a v úprimnom živom vzťahu s Bohom. Preto apoštol Pavol vo svojom liste nazýva „svätými“ členov cirkevného spoločenstva v Korinie. V tomto zmysle sa každý človek môže stať svätým. Ak však máme na mysli tých, ktorých pápež vyhlásil za blahoslavených alebo za svätých, tí v súčasnosti musia prejsť osobitnou procedúrou skúmania ich života, jednoducho musia prejsť procesom blahorečenia a svätořecenia. Skúma sa, či zomreli v povesti svätosti, či žili čnosťným a prikladným kresťanským životom (to je prípad vyznávačov) alebo či milovali Boha viac než svoj život, čo je zase prípad mučeníkov. Svätým v tomto zmysle sa už hoci kto stať nemôže, ale iba ten, kto splňa stanovené kritériá.

Kto navrhuje „adeptov“?

Návrh môže podať každý, nie je to obmedzené. Problémom však ostáva, či navrhovateľ dokáže znášať pracovní i finančnú náročnosť a dlhé trvanie takýchto procesov.

Ako vyzerá celý proces, od chvíle kedy je niekto navrhnutý, až do tedy kedy človeka vyhlásia za blahoslaveného? Ako dlho to trvá? Aký bol najdlhší a aký najkratší čas od návrhu až po blahorečenie a kto to bol?

Filozofia procesu blahorečenia je pomerne jednoduchá: vytvorí sa umely spor. Osoba alebo inštitúcia, ktorá navrhnuje osobu na proces blahorečenia si ustanovi konateľa, ktorý dokazuje povest svätosti, hrdinskosť čnosti alebo mučeníctvo. Tento konateľ sa nazýva postulátorom a na ňom spočíva meno dokazovania. V procese účinkuje aj odporca, ktorý „vyfahuje na svetlo Božie“ všetko negatívne v živote adepta na svätosť a predkladá to súdcovi, ktorý dokazuje za i proti zapisuje a archivuje. Toto sa koná z dôvodu určitej istoty duplicitne: najprv na úrovni diecézy a potom na úrovni Kongregácie vo Vatikáne. Ale aj tak konečné rozhodnutie prináleží Svätému Otcovovi.

Procesy beatifikácie obvykle trvajú dlho. Nedisponujem informáciami, ktoré proces a ktorej osoby bol najdlhší, ani ktorý bol najkratší. Podľa najnovších cirkevných zákonov sa takýto proces nemá začať skôr než po piatich rokoch od smrti „adepta“ a nie neskôr ako po tridsiatich rokoch od jeho smrti. Pápež však môže udeliť výnimky. Ale ak sa už mám vyjadriť, podľa môjho názoru jedným z najkratších procesov blahorečenia a svätořecenia bol proces zakladateľa personálnej prelatúry Opus Dei španielského kníaza sv. Jose María Escrivá de Balaguer (1902-1975), ktorý bol vefmi skoro po svojej smrti vyhlásený za blahoslaveného a tohto roku bol vyhlásený za svätého. Myslim si, že niečo podobné čaká aj nositeľku Nobelovej ceny Matku Teréziu z Kalkaty. Pre porovnanie uvádzam, že pápeža Jana XXIII. (zomrel v roku

1963) už v tom istom roku chceli biskupi zhromaždení na koncile aklamáciu vyhlásiť za svätého. Jeho nástupca Pavol VI. však nariadil riadny beatifikáčny proces a vyhlásený za blahoslaveného bol až v roku 1998. Podobne dlho trval aj proces blahorečenia stigmatizovaného talianskeho kapucína pátra Pia, ktorý zomrel v roku 1968 a vyhlásený za blahoslaveného bol iba tohto roku.

Existuje ešte funkcia „diabolov advokát“? Sú niektoré funkcie, už medzičasom zrušené? Čítala som, že v rámci „tímu“ pracujú napríklad lekári – prečo?

Názov „advocatus diaboli“ je skôr ľudový názov osoby, ktorá funguje v procese ako odporca blahorečenia. Jeho presný a cirkevnou legislatívou určený názov je „promotor spravodlivosti“.

Súdca si pri posudzovaní predložených dokazov „za“ i „proti“ blahorečeniu pomáha tímom odborníkov z oblasti historie a archivnictva, ďalej tímom teológov a tímom lekárov. Úloha lekárov je mimoriadne dôležitá pri posudzovaní zázračných uzdravení na prihovor „adepta“ na svätořecenie. Lekári však nemôžu vyhlásiť, že tu ide o zárazok, lebo zárazok nie je medicínskou realitou, ale teologicou. Lekári môžu iba deklarovať, že spôsob uzdravenia medicina pri súčasných medicínskych poznatkoch nevie vysvetliť. Posúdiť, či ide alebo nejde o zárazné uzdravenie, prináleží iba teológom.

rozhovor

Môže sa stať svätým aj neveriaci, ktorý žil prikladným životom? Sú také prípady?

Bude to znieť neuveriteľne, ale môže a verím, že sú aj také prípady. Žiada si to viac bližšie upresnenie. Podľa náuky Katolickej cirkvi svätými sú predovšetkým ti, ktorí žijú s Pánom v nebeskom kráľovstve. A druhý vaticánsky koncil v *Lumen gentium* učí, že aj ti, čo žijú úprimne podľa svojho svedomia a bez vlastnej viny nepoznajú Boha, môžu dosiahnuť spásu (*Lumen gentium* 14). Je to priam revolučná myšlienka koncila. Ale na druhej strane Katolická cirkev si neosobuje právo vyhlasovať za blahoslavených a za svätých členov iných Cirkví, náboženských spoločností alebo ateistov. Čestných a statočných ľudí však Katolická cirkev má vo veľkej úcte a vážnosti.

Ján Pavol II. vrazil vyhlásil za blahoslavených a za svätých najviac osôb. Prečo je to tak?

Súčasný Svätý Otec vyhlasil za blahoslavených a za svätých viac osôb, než to dovtedy urobili všetci pápeži dohromady. Ján Pavol II. je v mnohom originálnym. Myslim si, že aj pri procesoch blahorečenia a svätorečenia sa prejavila jeho originálnosť. Sekretár Kongregácie pre kauzy svätých z Vatikánu túto jeho činnosť nazval „novou evanjelizáciou prostredníctvom svätých“. Kam pápež cestuje, prináša tamojším veriacim napríklad svätej osoby, ktorá žila uprostred ľudu konkrétnej krajiny, napríklad, ktorý im je blízky, ktorý by ich mal motívovať k čestnejšiemu životu.

Zdá sa, že proces blahorečenia nie je práve najlacnejšia záležitosť? Koľko to stojí a kto to plati?

Iste, žijeme v komerčnej spoločnosti a zaujima nás to. Ale presnú sumu odo mňa nečakajte, lebo to závisí od viacerých okolností: ako dlho proces trvá, koľko ľudí na tom pracuje, či treba spisy, ktoré idú do Vatikánu prekladať do svetového jazyka a podobne. Finančné bremeno leží na ramenach toho, keo o blahorečenie alebo svätorečenia žiada. V Cirkvi sa však neodmeňuje podľa vynaloženej pracovnej námahy, ale tak, aby služobníci Cirkvi mohli slušne žiť. Ak je však niektoré cirkevné spoločenstvo chudobné a má zjavne „adepta“ na svätošť, urobi sa takýto proces aj zadarmo, alebo vypomôžu cirkevné spoločenstvá z iných krajín. Ak sa dnes napríklad vede proces blahorečenia Matky Terézie, ktorá bola celý život chudobná ako kostolná myš, nech nikto netvrdí, že jej sestry, ktoré žijú podobne v krajnej chudobe, zasypú pracovníkov procesu ich zakladateľky štandardmi finančnými príspevkami.

Koľko blahorečených má Slovensko. Má už aj nejakých svätorečených?

Slovensko je malou krajinou. Za svojich svätých považujeme sv. Cyrila a Metoda a ich žiakov na čele so sv. Gorazdom. Potom máme sv. Andreja Svorada a Benedikta, pustovníkov a napokon troch svätých košických mučeníkov. V roku 2001 bol blahorečený otec biskup Peter Pavel Gojdič.

prešovský eparcha a mučeník komunizmu a tiež páter Dominik Trčka.

Ktoré osoby zo Slovenska sú predmetom procesu blahorečenia?

Otec biskup Ján Vojtaššák, rehoľná sestra Zdenka, Andrej Chmel, otec biskup Buzalka a otec biskup Hopko. O iných neviem.

Ako to vyzerá s blahorečením biskupa Vojtaššáka?

Podľa môjho názoru normálne. Veci sa skúmajú. Diecézna fáza sa ukončila a momentálne prebieha rímska fáza skúmania vo Vatikáne.

Boli medzi blahorečenými ešte nejaké ďalšie kontroverzné osoby? Počula som napríklad o pápežovi Piovi IX.

Iste, očakávali by sme, že „adepti“ na blahorečenie a svätorečenie by mali byť priam absolučne dokonalými ľuďmi. Skoro anjelmi. Lenže ono tak v skutočnosti nie je. Aj oni sú iba ľudia, ktorí mají svoje chyby, nedostatky. Iba Boh je dokonalý. Preto „kontroverznosť“ osoby považujem za relativny pojem. Katolická cirkev má vlastné kritériá na to, koho môže vyhlašiť za blahoslaveného alebo svätého. Tieto kritériá, žiaľ, niekedy chcú určovať ľudia, ktorí tomu niekedy nerozumejú, ale aj ti, ktorí dokonca nie sú členmi Katolickej cirkev. Postoj takýchto ľudí nie je najšťastnejší. Malo by sa viac dôverovať tým, ktorí seriózne a krok za krokom skúmajú život a činnosť „adepta“ blahorečenia a ktorí najlepšie vedia či majú alebo nemajú odporučiť Svätému Otcovi vykonať patričný krok. Pre veriaceho ľudca by nemal byť problém Cirkvi i pápežovi veriť i dôverovať.

Môžete mi prezradíť aj nejaké kuriózne situácie?

Počas mojich rímskych právnických štúdií sme raz poobede v čítarne sedeli so spolužiakom, istým Talianom a čiali dennú tlač. Spolužiak napokon zložil polooficiálny vaticánsky denník *L'Osservatore romano* a povedal: „Mám pocit, že veda Poliakov v poslednej dobe ide do neba“ (v denníku si prečítal, že Ján Pavol II. opäť vyhlašil nejakého svojho rodáka za blahoslaveného). Ja som mu pohotovo odpovedal: „Ale určite ich v nebi čaká prehojný počet Talianov“. Jeho poznámka totiž nezodpovedala realite, lebo najviac blahoslavených a svätých Ján Pavol II. vyhlašil zo španielskej jazykovej oblasti. Božie dary a milosť sú nikdy netreba závidieť.

Otočky položila: **Martina Skúpa**

Pokoj a dobro

Boží sluha biskup Ján Vojtaššák

pôvodná tvorba

Milí čitatelia, na tejto stránke chceme dať priestor pôvodnej tvorbe. Ak máte tvorivého ducha a písate poéziu alebo prózu, zašlite nám svoje dielka a podeľte sa s ostatnými o radosť z tvorby. Svoje práce môžete písat aj pod pseudonymom. Tešíme sa na spoluprácu!

Na jesen

Ženy vyšli spolu až pred dom. Po kamenistej ceste pokračovala len jedna z nich. Tá druhá smutne za ňou pozerala. Cipom zástery si utierala oči. Rozlúčka plná emócií sa konala už na predomí. Kráčajúca bola očividne mladšia. Staršia zostala stáť ešte dlho pred domom. Nevidela už sice nikoho, ale pohľadom akoby stále ochraňovala tú mladšiu, ktorá sa vybrala do diaľky. Zostala s ňou len staroba. Je to verna družka, ktorá nikdy nikoho neopustí. Ani na chvíľu. To si uvedomila už veľmi dávno, ale až teraz pocítiuje jej fažké bremeno.

Celé leto sušili seno, aby malo na zimu pre kravku i ostat-

né zvieratá. Zviezli dvanásť fúr. Dom sa zaobal do tejto nezabudnuteľnej vôle, keď ukladali seno do sušeky. V zime sú také záťahy snehu, že musí vstávať o tretej ráno, aby mohla nakŕniť celý statok. Najskôr pôodhadzovať sneh. Potom vykydať zvieratám. Nakŕniť ich. A zase odhadzovať sneh, pretože medzi tým ho naťúčalo až po okienka. Vždy jej pomáhala dcéra. Viac deň s mužom nemala. Aj o neho prišla, keď ho ktosi v noci prepadol a ubil na smrt. Nadávali im, že sú kulaci. Ani periodne nevedela, čo to znamená. Mali role, horu i statok. Ale vedeli nikomu nič neukradli. Robili na svojom. Jej muž odmietol vstúpiť do družstva. Dokonca odhováral

aj ostatných od toho. To bol dôvod, pre ktorý ho zabil. Nie ako tvrdili žandári, že iba o lúpežné prepadnutie. Nič mu totiž nezmizla. Ani len hodinky.

Teraz príšla aj o dcéru, ktorá odchádza na štúdia. Aj ju odhovárala, ale dcéra nechce žiť tak ako ona. Bude z nej paní, v meste si kúpi byt a k materi bude chodieť na dovolenku. Nikdy nebola na dovolenke. Ani tomu slovu periodne nerozumela. Veľakrát sa rozprávala s dcérou, pritakala jej, ale nepochopila obsah celého rozh-

oru. Dcéra sa vydára akosi zvláštne, zložito: Rozprávajú tým istým jazykom, ale každá inak. Dcera odchádza. A otca Zoberie motyku a ide do záhrady. Zemiacky nepočkajú. Ani na dovolenku, ani na nič iné. Bud' ich vykopeš alebo ti ich zázerú hrobosť. Motykom zaťala do tvrdej pôdy.

**Peter Kubica
(Čadca, autor je germanista a literát)**
Foto: Peter Lazor

Dokážeme sa hlbšie zamyslieť nad tak často používaným a v súčasnosti veľmi aktuálnym slovičkom mladosť. Veľmi jednoduchá a povrchná odpoveď na túto otázku zniesie: „Mladosť je krásny čas.“ Myšlia si to však všetci mladí ľudia? Sú všetci dospeívajúci naozaj šťastní? V dnešnom

svete vládne suverenita a sebavedomie, ale vie každý z nás noozaj, či je úprimne šťastný a spoločný so svojím životom?

Mladosť je čas, kedy mladý ľovek nielen hľadá odpovede na základné otázky o zmysle života, ale snaží sa odhaliť svoje poslanie, svoju úlohu a konkrétny plán na budovanie svojho života.

Smer láska

Po čom tuží najviac? Predsa po láske a uplatnení, po rodine a teple domova, po pokoji a ... Častokrát sa zdá, že mladým na týchto hodnotách nezáleží a pestujú len svaj vlastný imidž. Prečo to robia? Chcú sa zviditeľniť, zvýrazniť svoju osobnosť, utvrdiť sa v tom, že nie sú zbytoční a nepotrební, ostatným len na farchu. Často sa ich úsilie poverá zlým smerom. Stojia na križovatke života a nedokážu sa rozhodnúť. Túžia po pomoci, po niekom, kto im ju poskytne. Prečo mi nikto nepomáha a prečo som na všetko sám? Pamätam sa, ako som ich odohnal. Stáli pri mne, no ja som ich odradil rečami o samostatnosti a zrelosti. Teraz si však uvedomujem, že moja nezrelosť sa prejavila v namýšlani si, že som zrely.

Moje vnútro kričí... Chcem urobiť niečo nečakané, extravagantné. Zmením sa! Začнем výzorom. Prefarbim si vlasy (hoci aj na zeleno), oholiám si hlavu aj naprieck tomu, že som dievča, dám si urobiť piercing, vymením slovník a ... budem „IN“. Ale počkaj! Moje vnútro ešte neprestalo kričať. Som nešťastný, sám seba väzňom v okvách. Moje okovy predstavujú filmy, reklama, časopisy, zlé partie... To všetko ponúka falošné predstavy o živote a slobode. Ľovek musí byť veľmi opatrný a správne si voliť hodnoty, podľa ktorých chce žiť.

Dôležité je naučiť sa byť sám sebou. Je fažké rozhodnúť sa medzi dobrrom a zlom, keď práve médiá - tak ovplyvňujúce - dokážu „najlepšie rozhodovať“ o dobre a zle.

Otec Pavol Hudák hovorí: „Môžeš si voľiť medzi dobrrom a zlom, ale slobodný budeš iba vtedy, keď si zvolíš dobro - lásku.“

Pre ľoveka je dôležité hovoriť. Potrebujete si nájsť niekoho, komu sa zveriš. Ži naplniť. Môžeš takto žiť len vtedy, ak budeš sám sebou. Nikdy sa nesnaž zmeniť svoju identitu, lebo si perfektný originál, vzácny exemplár na celej zemeguli!

**Lucia Hudáková
(Markušovce, študentka)**

farský informátor

Odpustová slávnosť v Markušovciach

V nedeľu 29. septembra sa konala v odpustová slávnosť v Markušovciach. Slávnostnú sv. omšu slúžil a homiliu povedal spišský diecézny biskup Mons. František Tondra.

V závere vyzdvihol význam farského časopisu pre dobro cirkevnej farskej komunity. Spolu s otcom biskupom koncelebrovali miestni knazi, pán farár Duda a pán kaplán Budzák.

Srdečne blahoželáme

Redakcia časopisu blahoželá redaktorom Petrovi a Adriane Lazorovým k narodeniu ich dieťatka. Projeme im

hojné Božie požehnanie a radosť pri jeho výchove.

Pracovné aktivity

V pondelok 23. septembra firma Aman pripravila aj poslednú tretiu bránu do ľudovia markušovského kostola,

tentoraz za severnej strany. Markušovský kostol má teda všetky tri vstupné brány do kostolného nádvorí nové.

Duchovné aktivity

V sobotu 5. októbra sa konala v Markušovciach duchovná obnova pre Ružencové spoločenstvo, ktoré má 225 členov a členiek. Tento rok bola obnova zameraná na individuálnu i spoločnú

modlitbu pred vyloženou Najsvätejšou Sviatostou oltára. Počas dňa sa pri poklone vytriedali všetky ružencové skupiny. Večernú pobožnosť spojenú so sv. omšou viedol pán farár Duda.

Vážená redakcia!

Už veľmi dlho sa chystám podakovať sa vám za tento náš katolícky časopis. Už od svojho vzniku prináša do markušovských rodín naozaj pokoj a dobro. Každé číslo si v našej rodine prečítame od slova po slovo. Verím, že citlivého človeka stále niečim oslovi. Keď sme mali v rodine smútok, určité články ma tak oslovili, akoby boli písané priamo pre mňa. Naozaj mi veľmi pomohli. Časopisy sú odkladáme, lebo sú pre nás veľmi vzácne. Tak tiež sa chcem s vami podeliť o nezabudnuteľný zážitok, ktorý som prežila v „slovenskom Vauškánci“ t.j. v Spišskej Kapitule v katedrále sv. Martina dňa 27. júla 2002, kedy bol vymenovaný a vysvätený Mons. Štefan Sečka za titulárneho sitského biskupa a pomocného spišského biskupa. Bola som tam prvýkrát v živote a to ešte v tak vzácnnej chvíli. Priam som tam cítila Božiu prítomnosť. Moja viera bola znásobená. Hoci svoj kríž nosím od narodenia, tam akoby nebola. Ale on bol, ale fahký a hrejivý. Ďakujem Pánu Bohu za tento dar.

Na sviatok Sedembolestnej Panny Márie 15. septembra, som bola v Šaštine. Tiež to bol významný deň, lebo sme si pripomnuli 75. výročie vyhlásenia Sedembolestnej za patronku Slovenska. Počasie bolo však veľmi daždivé. Celá obloha bola zatahnutá šedivými mrakmi. Ale keď začala sv. omša, mraky sa rozostúpili a národnú svätynu ozierili hrejivé lúče slnka. Bol to naozaj zážiar. Ved na púti okrem cirkevných predstaviteľov boli veriaci, ktorí milujú Pannu Máru a nezastavilo ich ani zlé počasie, ani ďaleká cesta. Po ukončení sv. omšy sa obloha zasa zatahla. Všetci, ktorí sme boli na tejto mariánskej púti, sme odchádzali naplnení božou milostou a posilnení Duchom svätým, aby sme nástrahy každodenného života prekonávali s láskou a pokojom.

Do ďalšej práce vám prajem veľa súl a úspechov, aby nás markušský časopis *Pokoj a dobro* ešte dlho poučoval a potěšil.

Mária Cvengrošová,
Podhorou, Markušovce

JÁN PAVOL II. VYHLASUJE ROK SVÄTÉHO RUŽENCA

V stredu 16. októbra slávnostnou generálou audienciou za nádherného počasia oslávili pápež Ján Pavol II. začiatok 25. roka svojho pontifikátu. Na slávnosti sa zúčastnilo viac ako 17 000 pútnikov z ktorých bolo iba z Poľska 4000, viaceré chóry a hudobné telesá. Na audiencií boli prítomní aj účastníci plenárneho zhromaždenia hnutia Focolare na čele s Chiarou Lubichovou. Pri príležitosti svojho zvolenia za pápeža pred 24 rokmi Svätý Otec pri tejto audiencií slávnostne podpísal aj nový dokument o svatom ružencu.

Päť tajomstiev sveta

Svätý Otec v opoštolskom liste **Rosarium Virginis Mariae** necháva na slobodnej vôle jednotlivcov a spoločenstiev, ako sa budú modliť svätý ruženec, ale novrhuje zahrnút aj tajomstvá Kristovho verejného pôsobenia medzi jeho krstom v Jordáne a utrpením. V liste píše:

„Nazval som ich tajomstvami sveta, pretože Kristus vo svojom verejnom pôsobení sám vystupuje ako tajomstvo sveta: Kým som na svete, som svetlo sveta (In 9,5).“

Päť nových tajomstiev Svätý Otec formuluje ako tajomstvá sveta Ježišovo verejného pôsobenia a vysvetluje mysterium, ktoré kresťania kontemplujú pri každom z nich:

1. Kristov Krst v Jordáne
2. Kristov zážiar v Káne Galilejskej
3. Kristovo hľásenie Božieho kráľovstva a výzva k obráteniu
4. Kristovo premenenie na horu
5. Ustanovenie Eucharistie ako svätoštneho vyjadrenia Kristovej veľkonočnej obety

Podľa TK KBS, Bratislava

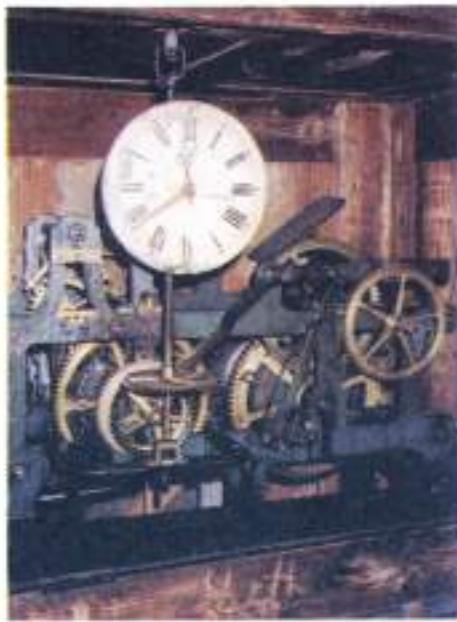
Informácie spracoval Ján Duda

Pokoj a dobro

Milí naši kamaráti!

*Ide vo dne, ide v noci,
bez jedla a bez pomoci.
Nemá konca jeho cesta,
a predsa však nepotkne sa.*

Uhádli ste, čo je to? Je to čas. Čas naozaj putuje neúnavne a bez pomoci, roky, storočia a tisícročia, vždy. Tentokrát nám čas priniesol november a s ním pochmúrne sychravé počasie, možno i prvý sneh. Iste mnohí z vás začiatkom tohto mesiaca navštívia s rodičmi cintorín a hroby svojich blízkych. Viaceri si položíme otázku: „Čo sa deje po smrti, ako to v nebi asi vyzerá?“ Tu na zemi to nevie opisať nikto. Svätý Pavol vo Svätom Písme spomína: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.“ Naozaj tam musí byť úžasne. Predstavte si najkrajší zážitok svojho života. Radi si naň spominate. V nebi je tak krásne vždy, ha určite ešte krajinie. Svätí spolu s anjelmi tam prežívajú skutočnú radosť a veselosť.

Ak správne odpoviete na otázky, poskladáte si výrok zo Svätého Písma. Správne odpovede odmeníme peknými cenami!

1. novembra je:

- B2 Sviatok všetkých svätých
D1 Spomienka na všetkých zosnulých
A1 Svätého Mikuláša

Vatikánske farby sú:

- B1 biela, červená
D3 modrá, zelená
A4 biela, žltá

Pestún Pána Ježiša bol:

- A3 Svätý Peter
C3 Svätý Jozef
D4 Svätý Ján

Tri Božské osoby sú:

- D2 Otec, Syn, Duch Svätý
A2 Svätý Duch, Syn, Panna Mária
C4 Panna Mária, Pán Ježiš,
Svätý Jozef

Uprostred toho všetkého je Boh plný nekonečnej lásky a hodný všetkej našej lásky a obdivu.

A aké telo budeme mať vo večnosti? Opäť nám Svätý Pavol pripomína, že bude úplne zmenené, niečo úplne odlišné od toho dnešného. Iste viete, čo sa deje húsenici motýľa. Lecie po listoch, požiera ich a vobec nie je pekná. Po určitom čase sa zakuklí.

Raz príde deň, keď z kukly vyletí nádherný motýľ, ktorý sme ruje k slnku s nádhernými farbnými krídłami. Prežíva ten istý život, ale celkom premenený. Asi tak to môže byť s nami. Po našom pozemskom živote, príde život večný, život krajsi, šťastnejší, život v spoločnosti našho najmilšieho piateľa Ježiša.

Vždy, keď nás láka robiť niečo zlé, spomeňme si na to, čo čaká tých, ktorí milujú Boha. Skúsmec premocne sklonen k zlému, určite sa nám to oplatí.

Na otázku z minulého čísla nám odpovedali: Mária Králová, Marcela Králová, Miroslava Králová a Vladislav Kráľ. Pre súrodencov Králových je za správne odpovede pripravená pekná odmena!

	1	2	3	4
A	KTO JE MOJE TELO	MOJE OVCE POČÚVAJÚ	A JA OSTANEM VO VÁS	KTO VERI VO MŇA
B	A IDÚ ZA MNOU	JA SOM VZKRIESENIE A ŽIVOT	BUDE ŽÍT NAVEKY	NA MÓJ HLAS
C	PRÍST	A PIJE MOJU KRV	AJ KEBY ZOMREL	A JA ICH POZNÁM
D	OSTAÑTE VO MNE	BUDE ŽÍT	KU MNE	NECHAJTE MALÍČKÝCH

Stránku pre deti pripravila Adriana Lazorová